

EVLİLİK SÖZLEŞMESİ: HEM FITRATTAN, HEM KUR'AN'DAN KAYNAKLANAN BİR GEREKLİLİK

Türkiye dahil, boşanma süreçleri çok uzun sürmektedir ve mahkemelerin objektif bir şekilde tespit edip hükme bağladıkları tazminat, nafaka, velayet gibi konular ve bunlarla bağlı sorumluluklar, gençleri evlilikten soğutmuştur.

Evlilik, hukukî işlem olarak günümüzün dünyasında her geçen gün eski önemini kaybetmektedir. Özellikle Batı dünyasında, resmî evlilik her geçen gün daha az başvurulan bir evlilik çeşidi olmaktadır. Bunun sebepleri, bireylerin özgürlüklerine düşkünlüğü, modernleşme adına yapılan sosyal tahribat gibi durumlar sayılsa da, evlilik kurumunu ve olası boşanmaları düzenleyen hukuk sistemleri aslında en önemli nedendir.

Resmî evlilik ile ilgili hükümler, hem kadın, hem erkek hem de birlikte kurdukları aile için, koruyucu işlevini yitirip yetersiz kalmaktadır.

Bazı Avrupa hukuk sistemlerinde ihanet, aykırı yaşantı vs, artık boşanma nedeni sayılmaktan çıkmıştır ve bu durum, özellikle oralarda yaşayan müslüman bireyleri, yasa ve mahkemeler karşısında çözümsüz bırakmıştır.

Türkiye dahil, boşanma süreçleri çok uzun sürmektedir ve mahkemelerin objektif bir şekilde tespit edip hükme bağladıkları tazminat, nafaka, velayet gibi konular ve bunlarla bağlı sorumluluklar, gençleri evlilikten soğutmuştur.

Global anlayışların dayatmaları karşısında mütemediyen değiştirilen aile koruma kanunları da, aile ve kadını korunaktan uzak, tam tersi, toplum yapımızı içinden çıkılması zor bir hale soktular.

Peki, durum böyleyken ve sağlıklı aile artık hiç bir yetkilinin önceliği değilken, hem kadın, hem erkek bireylerin hakları da ihlal edilirken, müslüman gençler, kendilerini ve evliliklerini koruma adına nasıl önlemler alabilir?

KUR'AN VE EVLİLİK

Evlilik akdi Kur'an'da “**kuvvetli bir akit/ağır ve bağlayıcı bir sözleşme**” anlamına gelen “**misakan galizan**” olarak tanımlanmıştır.

“... sizden **kuvvetli bir sözleşme-misakan galizan-ile anlaşmışlardı**” (Nisa Suresi 4/21)

Misak kelimesi Kur'an'da birçok yerde geçmektedir.

Bazı ayetlerde Allah'a verilen **kuvvetli ve bağlayıcı söz** anlamına gelmektedir.

Bakara Suresi 63. ayette, “Bir gün **üstünüze Tur'u kaldırarak kesin söz-misak- almıştık**: “Size verdiğimiz sıkı sarılın, onda olanı aklınızdan **çıkarmayın** ki kendinizi koruyabilesiniz!” demiştik”

“Allah'ın size olan nimetini ve sizinle sözleştiği zaman O'na verdiğiniz **sözü hatırlayın-misakı-**; hani “**İştittik ve itaat ettik**” demiştiniz. Allah'tan **çekinerek kendinizi koruyun, çünkü Allah içinizde olanı bilir**” (Maide Suresi 5/7)

Bakara Suresi 83. ayette de benzer bir şekilde, İsrailoğullarından alınan kuvvetli ve bağlayıcı söze, **misak**'a hatırlatma yapılmaktadır. Aynı surenin 84.ve 93. ayetlerinde de **misak** kelimesi, insanlarla Allah arasında yapılan kuvvetli bir sözleşmeyi anlatmak için kullanılmıştır.

Bazı ayetlerde ise Allah'ın Resullerinden aldığı kuvvetli ve bağlayıcı sözü ifade etmektedir.

“Unutma ki, bütün nebilerden söz aldık. Senden, Nuh'dan, İbrahim'den, Musa'dan, Meryem oğlu İsa'dan... Her bir nebiden sağlam söz-misakan galizan- aldık.” (Ahzap Suresi 33/7)

Ayrıca ehli kitaptan alınan söze de **misak** denilmekte ve bu söze uymamaları da onların ziyana uğrama nedeni olarak gösterilmektedir. (Maide5/7; Bakara2/27, 285, 286; Al-i İmran 3/155 vs.)

Bu anlamdan farklı olarak Yusuf Suresi 66. ayetinde kullanılmıştır: **“Yakup dedi ki “Ben onu sizinle göndermem; hepinizi kuşatan bir felaket olmadıkça onu bana getireceğinize dair Allah adına sağlam söz -mevsika- verirseniz başka.” Ona o sağlam sözü verdikleri zaman dedi ki “Konuştuklarımıza vekil olan Allah'tır”**

Misak kavramının konumuz açısından en dikkat çekici kullanımı, **evlilik akdini** tarif eden kullanımudur. **Misak**, taraflar arasında verilen bir söze ve onların iradesine binaen yapılan, detaylandırılan ve bağlayıcılığı Allah tarafından güvence altına alınmış bir sözleşmedir.

“Bunlar, Allah'a verdikleri sözü yerine getiren ve antlaşmayı bozmayan kimselerdir.” (Rad Suresi 13/20)

Misak kavramı tek başına bu kadar bağlayıcı iken, evlilik akdi üstelik Kur'an'da **“misakan galizan-kuvvetli ve bağlayıcı bir akit”** olarak tarif edilerek, onun bağlayıcılığına dair vurgu yapılarak, bir daha dikkatimiz çekilmek istenmiştir. Kur'an'ın evlilik akdini ifade etmek için seçtiği **“akit-sözleşme”** kavramı, aslında dünyada mevcut bütün hukuk sistemlerine de ışık tutacak mahiyettedir. Hukuk doktrininde evliliğin hukuki niteliğini belirlemeye yönelik çalışmalar ve tartışmalar yıllardır devam etmektedir. Devlet felsefesi ve toplumların dinamikleri doğrultusunda yapılan bu tartışmalar, evliliğin hukuki niteliğini bazen **kurum** olarak (özellikle etatist ve kilisenin etkisi altında şekillenen hukuk sistemlerinde), bazen **tasarruf** olarak belirlemeye çalışmıştır. Sadece bireyin hak ve özgür-

lüklerini dayanak alan modern hukuk sistemlerinde evlilik bir **sözleşme** niteliği taşır. Ne yazık ki Kur'an, Müslüman hukukçuların elinde iken ve evrensel olarak, tüm insanlığın ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte iken, İslam dünyası hala kadının evlilikte taraf olup olamayacağını tartışmakta kendi hukuk sistemini bile Kur'an'a ters kurup, onu dayatmaya çalışmaktadır.

ÇÖZÜM YOLLARI

Evlilik sözleşmesi artık bir çok devletler tarafından kabul gören hukukî bir işlemdir. Bu sözleşme ile evlenecek bireylerin, ister ayrıntılı, ister genel olarak, iradeleri doğrultusunda, evlilik akdinden beklentilerini karşı tarafa açıkça belli etme ve bu beklentilerde anlaşma sağlandıktan sonra, ihtilaf olması durumunda takip edilecek çözüm yollarını belirleme, özellikle akdin bozulmasına yani boşanmaya neden sayılacak durumları belirleme ve bunları beyan etme işlemidir.

Şuan Türkiye'de mevcut Hukuk sisteminde sadece malî konularda evlilik sözleşmesi yapma imkanı var-

dır. Buna rağmen, evlenecek gençlerin birbirlerinden olan maddi ve manevi beklentilerini bildirecek, ihtilafları ve onların çözüm yollarını tespit edecek, ailelerin ve şahitlerin huzurunda böyle bir sözleşme yapmaları, evlilik hayatlarını çok daha sağlam bir zemine oturtma imkanı verecektir.

Ayrıca mehir, tazminat, mülkiyet gibi konular da, bu sözleşme ile ve gerektiğinde bir hukukçu yardımıyla düzenlenerek, ileride doğabilecek sorunların ve hak ihlallerin çözümü bir yere kadar sağlanacaktır.

Allah ayetlerde sudan, topraktan ve bu ikisinin bileşiminden oluşan çamurla yaratmadan bahsetmişti. Çamurun kil ve çeşitli bazı organik maddelerle bir araya gelmesiyle oluşan yağlı, koyu, su geçirmez, yapışkan maddeye balçık denir.

Gerekli yasal düzenlemeler yapılarak, Türkiye'de de, bir çok ülkede olduğu gibi, evlilik sözleşmelerine yasal bağlayıcılık tanınması için gerekli adımların atılması zamanı gelmiştir.

Kur'an'a ve fitrata uygun olan budur, bu yasal düzenleme de, gündemden düşmeyen ve sonu hiçbir çözüm sağlamayan bir çok konudan çok daha hayatî önem taşımaktadır. Ayrıca Türkiye'de evlilik sözleşmelerine hukukî bağlayıcılık tanınırsa, hem aile mahkemelerinin yükü epey azalacaktır ve bu mahkemelerin kararları daha adil ve daha tatmin edici olacaktır, hem de birçok ihlalin önüne geçilecektir.

